

efizzia

ПРОЕКТ „ПЛАНИРАНЕ НА МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА 5 ОБЩИНИ С КООРДНОЦИОНЕН ЦЕНТЪР ОБЩИНА ДВЕ МОГИЛИ” – Договор No 713 02 5060 6023

Доставчик на услуга: ЕФИЗИА ЕООД
Ръководител проект: Ирина Колева

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПЪРВОНАЧАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

- Оценка плана на развитие на община Борово (2007 – 2013 г.).....стр.3

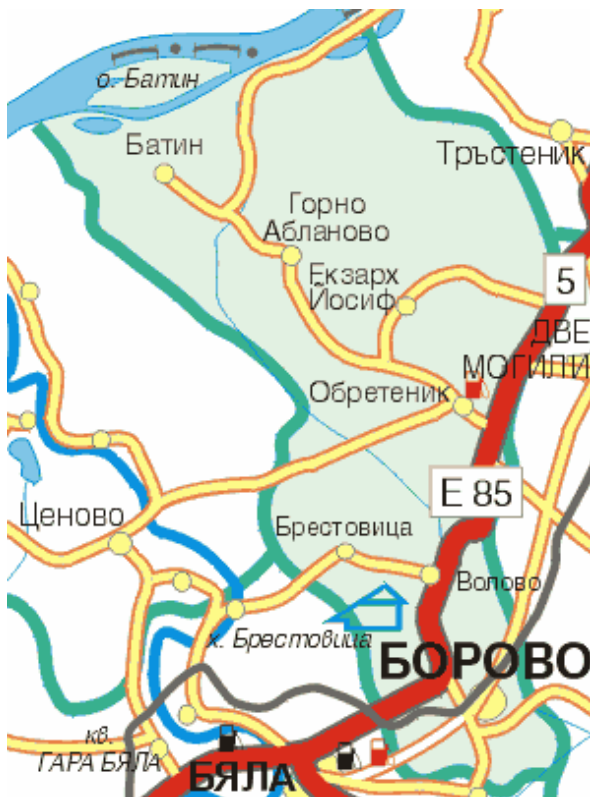
II. ПОДРОБНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

- Първоначални проучвания и анализ за възможностите за изграждане на местен капацитет за ПМИР – Първоначални проучвания за изграждане на местен капацитет. Анализ на събраните данни от провеждане на два вида анкетни проучвания в общините Борово и Две могили.....стр.13
- Изграждане на местен капацитет за планиране на местно икономическо развитие .Анализ с препоръки за приоритетите и мерките за развитие на местната икономика и анализиране на потенциала и възможностите за привличане на инвестиции в община Борово. Предложения за проекти.....стр.18

III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПЛАН

- Комуникационна стратегия, комуникационен план и изпълнение на проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили” стр.36

I. ПЪРВОНАЧАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

Община Борово е разположена в началото на североизточната част на Дунавската равнина. На запад и на юг граничи с общините Ценово и Бяла, а на североизток и изток с общините Иваново и Две могили. На север достига до брега на р. Дунав при с.Батин и в българска акватория е втория по големина остров- Батин с възможности за развитие на лов и риболов.

Центърът на общината - гр.Борово, отстои на 50 км. югозападно от областния център - гр. Русе. Общината се състои от 7 населени места: гр. Борово - общински център; с.Обретеник, с. Екзарх Йосиф , с. Батин, с. Горно Абланово и с. Брестовица ;

1. Анализ на местното икономическо равнище на община Борово. Първоначални проучвания и изследване на местния потенциал.

Проучването и набирането на данни е изработено във връзка с изпълнението на договор №7130250606023, финансиран по програма Активни мерки на пазара на труда на Агенцията по заетостта към Министерството на труда и социалната политика и е изготвено от избрана фирма-подизпълнител "Финистра" АД

В изготвянето са използвани данни и информация, предоставени от представители на общинска администрация – Борово, както и публични документи и информация от държавните институции в това число министерства, агенции и неправителствени организации, работещи регионални

поделения на статистиката, регионалното, икономическо и социално развитие, транспорт и околна среда. Проучването съдържа общ преглед на активите на община Борово.

На база разработените, приети и в действие досега документи в община Борово и разговори с местната общинска администрация се достигна до следното решение: Първоначалните проучвания разработени по проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили” да включват **оценка на съществуващия общински план за развитие**.

По време на поредицата проведени работни срещи с общинската администрация се стигна до това единно решение, т. като един от наболялите проблеми пред общината стои актуализирането на ОПР (2007 – 2013 г.). Оценката на ОПР на община Борово, включва най-важните акценти, на които трябва да се наблегне при предстоящата актуализация

Този анализ и оценка осигурява възможност на представителите на местната власт и гражданите на общината в максимална степен да се възползват от оценката на потенциала за икономически растеж и заетост.

ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВО (2007 – 2013)

ВЪВЕДЕНИЕ

Оценка на Общинския план за развитие на община Борово за периода 2007-2013 г., има за цел да подобри качеството му чрез извършения анализ и направените препоръки от независими експерти – участници в екипа за реализиране на проект “Планиране на местно икономическо развитие на 5 общини с координационен център община Две Могили” по програма АУПТ. Направените изводи и препоръки от екипа, могат да бъдат използвани в процеса на актуализация на общинския план за развитие.

При извършване на оценката на плана са взети предвид изискванията на чл. 33 от Закона за регионалното развитие, т. 4.6. от Методическите указания за разработване на регионалните планове за развитие на МРРБ, одобрени от Министъра на регионалното развитие и благоустройството със Заповед № РД-02-14-12/11.01.2005 г., Регламент 1260/1999 на ЕС, Ръководството за предварителна оценка на програмни документи по структурните фондове на ЕС¹.

Съгласно изискванията на тези документи оценка на Общинския план на община Борово за периода 2007-2013 г. има за цел да установи:

1. Съвместимостта и съответствието на определените цели, приоритети и мерки за достигане с резултатите от извършения анализ на потенциала на общината и нейните специфични особености;
2. Съгласуваността на плана с националните стратегически приоритети, дефинирани в Националната стратегия за регионално развитие, Регионалния план за развитие на СЦРП, Областна стратегия за развитие;
3. Съответствие с регламентираната финансова политика на ЕС по отношение на Структурните фондове;
4. Очакваното въздействие на планираните мерки за реализация на приоритетите;

---

¹ European Commission, The New Programming period 2000-2006: Methodological working papers, Working paper 2: The Ex-ante Evaluation of the Structural Funds interventions

ОЦЕНКА НА СТРУКТУРАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПЛАНОВИЯ ДОКУМЕНТ

Общинският план за развитие на Община Борово трябва да е структуриран в **шест раздела** съгласно Методическите указания за разработване на общинските планове за развитие:

I. Увод. Състои се от четири основни части:

1.1. В първата част се обсъжда контекстът на съставяне на плана: посочва се имало ли е по-рано изготвени планове за развитие на общината, от какви документи или правни актове се ръководи и опира съставянето на този план за развитие и какви са целите на този план.

От контекста се разбира с какви други планови документи разполага общината – Стратегия за развитие на общината 2000-2006 г.

Описано е в увода много ясно и детайлно връзката на ОПР на община Борово със Закона за регионално развитие, Плана за развитие на СЦПР, Областната стратегия за развитие на Русенска област и др. стратегически документи. Направен е кратък преглед на същността на всеки един от плановите документи, на който се опира ОПР на община Борово.

Посочена е методиката използвана при разработването на плана, но не се посочват принципите, на които се базира. **Принципите, на които се базира Планът на развитие са изцяло подчинени на принципите на балансираното развитие на политиката на Европейския съюз за регионално развитие.**

В Увода на плана се поставят ясно целите му и предназначението му за общината по време на програмния период.

1.2. Във втората част се описва процесът на подготовката на плана, както и съпричастните към изработването му институции и личности.

В Увода е направено много ясно описание на процеса на подготовката на плана, както и участниците в изработването му - общинска администрация, общински съвет, местните общности чрез допитване до тях. Имената на участниците в разработването на плана не са опомнати, а би било добре да се споменат. Това е едно от изискванията в методиката за разработване на планове.

Налице е информация за начините на публичното му оповестяване, което е много сериозно предимство на община Борово пред други общини, които разработват планове за развитие, но не планират публичност и обсъждане.

1.3. В третата част се включва резюме на анализа на социално-икономическата ситуация на общината в съпоставка с данните за съседни общини, общините от областта, района за планиране и средно за страната. В тази част се посочва и дали общината попада в териториалния обхват на район/и за целенасочено въздействие (РЦВ), определени с Регионалния план за развитие.

Разработеното резюме е непълно по отношение на предоставена информация и анализ на съседните общини – Две могили, Иваново, Ценово, Бяла, сходни общини от др. области в СЦПР и средно за страната. Няма данни за сътрудничество на община Борово със съседни на нея общини в областта. Съгласно методиката за разработване на ОПР е необходимо да се включи информация в какъв РЦВ попада общината. Тази информация се намира в точка 1.1. от Увода. При актуализация на плана е добре да се премести в

точка 1.3. Също в точка 1.1. е показана таблица с районите на планиране, която от към дизайн и оформление би могла да се подобри. Екипът ни, счита, че тази информация трябва да бъде преместена също в точка 1.3., както и предлага таблицата да се замени с класическата NUTS класификация. Така ще се постигне по-добра визуализация.

Относно представянето на резюме на социо-икономическата ситуация в общината са налице следните констатации на екипа:

- Ясно и стегнато съдържание, носещо необходимата информация
- Забележките от страна на екипа ивършил оценката са по отношение на включване на малко повече информация за съществуващата транспортна, ВИК и канализационна инфраструктура, за флората и фауната, за вида на почвите, историческите забележителности в общината.
- Добре би било, ако се обмисли подредбата на самата точка 1.3., като се започне с ресурси и се продължи със селско стопанство, промишленост и др.
- В представянето на 1.3.4. Ресурси, трудови ресурси са използвани актуални данни, което говори за сериозното отношение и за задълбочената работа на екипа разработил ОПР.
- Точка 1.3. съдържа правилни изводи и констатации на база представената информация, с изключение на извода, че „ наличието на сравнително висока безработица (свободна работна ръка) е потенциал за икономическо развитие. Това би се считало за потенциал, в случай че свободната работна ръка е обучена и има базова квалификация. Т.е. наличието на квалифицирани безработни е предпоставка/ потенцила за ик. развитие.

1.4. В четвъртата част се представя формулираната в плана за развитие визия, както и резюме на плана. В резюмето на плана трябва да бъдат упоменати приоритетите за развитие на общината, основните очаквани резултати, на които се разчита след осъществяването на плана. Посочва се как приоритетите и специфичните цели на плана отговарят на приоритетите и целите, формулирани в ОСР и Регионалния план за развитие.

Описана е стратегическата цел на ОПР без основните очаквани резултати от осъществяването на плана. Посочено е, обаче как приоритетите и специфичните цели съответстват на европейските, националните и стратегическите планови документи.

Има ясно формулирана визия и стратегия за развитие на общината.

II. Анализ на ситуацията

Ситуационният анализ присъства като раздел в общинския план. В него има достатъчно информация за Основните национални и/или регионални програми, в които се поема ангажимент към общината във всеки от описаните сектори. Би трябвало да се спомене въздействието на тези програми, предприетите мерки от органа на местното самоуправление, програми и проекти на неправителствени организации, осъществявани в посока на осигуряването на местно развитие.

Анализът е направен много добре и детайлно по елементи: анализ и оценка на природния потенциал, население и демографска ситуация, икономическа характеристика, социална характеристика, техническа инфраструктура и опазване на околната среда.

Няма разработен детайлизиран SWOT анализ с оценки по петобалната система по елементи.

В края на този раздел, съгласно методиката за разработване на общински планове трябва да бъде разработен, също така и обобщен SWOT анализ. Такъв обобщен SWOT анализ присъства в началото на стратегическата част на плана, но според екипа ни е по-добре да бъде преместен в Анализа на ситуацията, като се спазят методологическите изисквания.

III. Стратегическа част на плана.

Присъства в общинския план, като отделно обособен раздел.

Изведени са приоритетите, целите и мерките за развитието на община Борово за програмния период. Това е било направено, като се е дал отговор на следните въпроси, залегнали в Методическите указания:

1. Как да бъдат използвани силните страни за реализиране на възможностите?
2. Как да се преодолеят слабостите, използвайки възможностите?
3. Как да се използват силните страни за намаляване на опасностите?
4. Кои слабости трябва да бъдат отстранени, за да се редуцират опасностите?

Тази част на плана е най-добре разработена, според екипа ни.

Много силна страна на стратегическата част на ОПР на Борово е включването на точка „**IV. СЪВМЕСТНИ ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ОБЩИ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕ НА СЪСЕДНИ ОБЩИНИ**”.

IV. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане на общи цели на развитие на съседни общини.

Тази точка присъства в плана на община Борово, като отделно обособена точка, съгласно методическите указания.

V. Индикативна финансова таблица:

Разработена е индикативна финансова таблица в плана за развитие на община Борово.

VI. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана.

Според Методическите указания в тази част на плана се определя редът и начинът, по който ще бъде осигурена информация на заинтересованите страни и широката общественост за приетия план, приетите приоритетни насоки за развитие на общината, целите и мерките на развитието. Препоръчва се да се използват различни форми, съобразно спецификата на съответната община, като публично представяне пред населението, тематични или секторни представяния в местни медии, различни местни и регионални форуми в степени на детайлност, съобразно заинтересоваността на целевите групи.

Посочени са мерките, реда и начина, по който ще бъде осигурена информацията за плана на заинтересованите страни.

Към планът на община Борово, липсват приложения, които да послужат, като доказателствен материал за информационното и публично осигуряване на плана (доклади, протоколи, информационни материали, брошури и т.н.). Екипът допуска, че такива има, но не са приложени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКИПА, ОТНОСНО СТРУКТУРАТА НА ПЛАНА: Структурата на плана е в пълно съответствие със структурата, залегнала в Методическите указания за разработване на регионални планове за развитие. Тя е пълна, като се вземат предвид вече отбелязаните пропуски в съответните раздели на Плана. Налице е балансираност на преставения анализ по раздели. Необходимо е допълване и редактиране на някои от елементите на разделите **Анализ на ситуацията; Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане на общи цели на развитие на съседни общини; Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана.** Включването на повече онагледяващ материал, като таблици, графики, карти е препоръчително при актуализацията на ОПР на община Борово.

ОЦЕНКА НА УВОДА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОРОВО В СЪДЪРЖАТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ

Инициативата за разработване на плана е на кмета на общината според Методическите указания. Успехът на инициативата зависи и от това, дали са осигурени необходимите средства за изготвянето на качествен план – ЕКИПЪТ НИ НЕ РАЗПОЛАГА С ИНФОРМАЦИЯ ЗА СРЕДТВАТА ОТПУСНАТИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАНА.

Работните групи се формират и назначават по инициатива на кмета на общината, според Методическите указания, като в увода е налице много подробна и изчерпателна информация за състава на работните групи. Би било добре да се споменат поименно експертите участвали в разработването на плана. Липсват, обаче приложени протоколи с кратка информация от срещите на работните групи и техните ръководители.

В увода липсва информация и съпоставка на развитието на община Борово със съседни на нея общини и такива сходни на нея от др. области на СЦПР. Не е представен анализ и оценка на потенциала на общината за осъществяване на съвместни проекти и създаване на регионални партньорски мрежи (работа на общините в мрежа), както и използване на географското си положение и ситуирането и в транс-граничен район за въздействие.

Информация е представена в раздел „СЪВМЕСТНИ ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ОБЩИ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕ НА СЪСЕДНИ ОБЩИНИ“, където липсват данни за идентифицирането на румънски общини партньори.

Много добре е формулирано резюмето на плана. В него не са упоменати приоритетите за развитие на общината, основните очаквани резултати, на които се разчита след осъществяването на плана. Записана е ясно стратегическата цел на ОПР „**икономическо стабилизиране и социален напредък на община Борово**”

Направена е логическа връзка между целите на ОПР, ОСР, Регионалния план за развитие и др. стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво. Тази логическа връзка е едно от силните предимства на ОПР на Борово, т. като то е необходимо, за да може да се направи релацията между приоритетите и целите във всички посочени документи.

ОЦЕНКА НА АНАЛИЗА НА СИТУАЦИЯТА В СЪДЪРЖАТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ

Разделът започва с доста обширна природогеографска характеристика на общината и почти никаква информация не е включена за историческото наследство на общината.

В началото е дадена кратка информация за местоположението, географския и административния обхват и границите на община Борово.

Липсва онагледяващ материал. Би могла да се помести таблица, в която много добре са систематизирани природните ресурси на общината.

Анализът на природогеографския потенциал на община Борово в голяма степен се свежда до описателното представяне на основните компоненти на природната среда – територия, релеф, климат и т.н.. Не е отчетен възможният потенциал и възможните тенденции при определено въздействие върху природната среда. Няма разработен детайлизиран SWOT анализ с оценки по петобалната система.

Забележка *: Такъв детайлизиран SWOT анализ липсва при всички описани по-долу елементи от анализа на ситуацията.

Анализ на социално-икономическото развитие на община Борово – включва „Население и демографска характеристика“, „Икономическа характеристика“, „Социална характеристика“, „Техническа инфраструктура и опазване на околната среда“. Според екипът ни, тук би могъл да се включи елемент „Управленски и административен капацитет на община Борово“ (такъв коментар е направен в края на раздела и той е свързан само с наличието на човешки ресурс относно опазване на околната среда).

Анализът е направен много добре, задълбочен е и е изготвен на много правилна база, а именно „съпоставимост на регионите на планиране“. Използван е подходът от общото (по-глобалното) към частното.

„Население и демографска характеристика“

Използвани са актуални данни за анализа, ката обаче не е цитиран източника на информация (Например: НСИ, АЗ, БТ и т.н.). Детайлно е представено състоянието на демографските характеристики на населението по населени места в общината, което е силна страна на направения демографски анализ. Изведени са правилни изводи и констатации. Периодът, за който са представени данните (2000 г. до началото на 2005 г.) е достатъчно голям, за да могат да се изведат точни изводи и да се определят недвусмислено тенденциите.

В края на точката е представена графика „Разпределение на населението по населени места“, която няма поредна номерация в ОПР и не е ясно с каква цел е изведена тази графика (няма разяснителни бележки по-долу). Ползвателят на ОПР на община Борово, например един чуждестранен инвеститор би трябвало да гадае.

„Икономическа характеристика“

Отново, анализът започва с представяне на общата ситуация за развитието на икономиката на национално, регионално и областно ниво за периода 1999 г. – 2005 г.

Следва представяне на „Индустрията“ в община Борово. Не много е информацията предоставена в ОПР за състоянието и развитието на индустрията. Липсва и тук графична и

таблична част, която да дава визуална представа за развитието на този сектор от икономиката в община Борово през годините.

Като силна страна на представянето на индустрията е, че са описани накратко приоритетните и структуроопределящите отрасли – лека промишленост(шивашка промишленост), ХВП.

Представени са и водещите индустриални фирми в общината. Очертани са техните проблеми относно повишаване на конкурентноспособността им и стабилизирането им на пазара.

Тук е необходимо да се включи информация за ролята на община Борово при подпомагането на съществуващия бизнес.

На края на елемент „Индустрия“ липсва детайлизиран SWOT анализ с оценки по петобалната система.

Представяне на сектор „Селско стопанство“. Структуро определящ отрасъл от икономиката на община Борово. В описанието е използвана подходяща информация, актуални данни, но както и при индустрията липсва онагледяващ материал (табл., графики и др.).

Община Борово си е поставила правилна цел, относно бъдещото развитие на селското стопанство: *„Да се постигне устойчиво развитие в съответствие с най-добрите екологични практики, чрез създаване на алтернативна заетост, диверсификация на икономическите дейности и изграждане на необходимата инфраструктура“.*

Би могло да се използва сравнение в развитието на селското стопанство със съседна община, например община Две могили или Опака.

Представяне на сектор „Услуги“. По-коректно и пълно би могло да се формулира заглавието на точка В), като „Търговия и услуги“, защото никъде не се поставя акцент на състоянието на търговията в ОПР.

Схематично представяне на информацията и описание развитието на сектора. Не се посочва какъв е дялът на Търговията и услугите в общия БВП на община Борово. Липсват данни за водещи фирми в тези отрасли на територията на общината.

„Туризм“ е отрасъл, който има потенциал за развитие на територията на общината. В анализа са очертани сравнителните предимства на община Борово за развитие на туризма, но трябва да се включи повече информация за природните ресурси и дадености, с които разполага общината за развитие на туризма. Необходимо е да се определят също така в ОПР и отделните направления в туризма, които ще се развиват (културно-исторически, селски, развлекателен).

Отново препоръката на екипа ни е да се разработи детайлизиран SWOT анализ с оценки по петобалната система за сектор „Туризм“.

„Финансови ресурси“ – това са ресурсите, с които разполага общината. Те в повечето случаи са ограничени, за това трябва да се търсят варианти за изграждане на партньорства между общината и др. институции и съвместна работа. Този подход на работа е развит в ОПР. Много уместно е използвана философията на следната схема:

ГРАЖДАНСКО ОБЩЕСТВО <-> ОБЩИНА <-> МЕСТНИ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЕМАЧИ

Има представени данни за бюджетния ресурс на община Борово.

„Социална характеристика“

„Заетост и безработица“

Детайлно е представена информацията за равнището на безработица и състоянието на работната сила на национално, регионално, областно и общинско ниво. Използвани са актуални данни от статистика.

Представена е в таблична форма съпоставка между равнището на безработицата за 2004 г. и нач. на 2005 г. за страната, област Русе и община Борово. Според екипа ни тази съпоставка не носи много информация за развитието на общината. Трябва да се направи съпоставка на ниво област Русе между община Борово и др. селски общини в областта, както и да се изведе тенденция за период от минимум 3 години (2001 – 2004 г.).

Необходимо е да се включи и илюстриран материал (таблици), с който да се представи структурата на безработните в общината по възраст, пол, образователно равнище.

Относно представянето на „Образование“ и „Етническа структура“ на населението, екипът ни счита, че тези елементи са развити много добре от работната група, разработила ОПР.

Насочващи бележки от наша страна, бихме искали да отправим към разработването на „Култура“:

- Да се изброят поименно читалищата, които работят на територията на община Борово, т.като те са част от местния капацитет за икономическо развитие и трябва да бъдат идентифицирани;
- Да се включи информация за културно-историческите ресурси в общината (паметници, гробници, църкви и др.).

„Техническа инфраструктура и опазване на околната среда“

Екипът на ДУ „Ефизиа“ ЕООД, счита че в съдържателно отношение тази част от ОПР на община Борово е изцяло издържан и логически обоснован.

Като препоръка бихме искали да насочим вниманието на работната група към обособяването на отделна точка „Управленски и експертен общински капацитет“ (в точка „Околна среда“ има бегла информация за наличието на капацитет в общината в областта на екологията)

АНАЛИЗ НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ НА ПЛАНА В СЪДЪРЖАТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ

Присъства в общинския план, като отделно обособен раздел.

Изведени са приоритетите, целите и мерките за развитието на община Борово за програмния период.

Тази част на плана е най-добре разработена, според екипа ни.

Много силна страна на стратегическата част на ОПР на Борово е включването на точка **„IV. СЪВМЕСТНИ ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ОБЩИ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕ НА СЪСЕДНИ ОБЩИНИ“**.

Този факт може да се тълкува, като ясна заявка от страна на община Борово за ефективна работа и сътрудничество със съседните на нея общини в краткосрочен и дългосрочен план. Да се работи в „мрежа“ със съседните общини е необходимо и дори задължително условие за малките общини, като Борово, т. като финансовите общински ресурси в такива общини са твърде ограничени, а осигуряването на самофинансиране при реализирането на големи инфраструктурни проекти непосилно без др. общини партньори.

АНАЛИЗ НА ОПИСАНИЕТО НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТ И ПРОЕКТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩИТЕ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕ НА СЪСЕДНИТЕ

Тази точка присъства в плана на община Борово. В настоящия ОПР са предвидени няколко проекта, чиято реализация е обвързана с участието на съседни общини. Тук би било добре да се изходи също от факта, че община Борово се намира в район за трансгранично сътрудничество и да се идентифицират идеи за проекти съвместно със съседни на нея румънски общини от еврорегион „Данубиус”.

ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Определена е Законовата рамка на общинския план за развитие на община Борово:

- Закона за регионалното развитие;
- Закон за администрацията;
- Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация.

АНАЛИЗ НА ИНДИКАТИВНАТА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ В СЪДЪРЖАТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ

Екипът ни няма забележки по разработената индикативна финансова таблица.

ОЦЕНКА НА РЕДА И НАЧИНА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПУБЛИЧНОСТ

Според Методическите указания в тази част на плана се определят реда и начина, по който ще бъде осигурена информация на заинтересованите страни и широката общественост за приетия план, приетите приоритетни насоки за развитие на общината, целите и мерките на развитието. Препоръчва се да се използват различни форми, съобразно спецификата на съответната община, като публично представяне пред населението, тематични или секторни представяния в местни медии, различни местни и регионални форуми в степени на детайлност, съобразно заинтересоваността на целевите групи.

Липсват мерките, реда и начина, по който е била осигурена информацията на заинтересованите страни.

II. ПОДРОБНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

2. Първоначални проучвания и анализ за възможностите за изграждане на местен капацитет за ПМИР.

На база проведени работни срещи с представители на местната власт, НПО, бизнеса, браншови организации и др. и проведени 2 броя базови анкетни проучвания на заинтересованите страни, бяха разработени от подизпълнител „Финистра“ АД първоначални проучвания за изграждане на местен капацитет в община Две могили. Методите, които са използвани при разработването на проучването са набиране на информация, систематизиране, анализ и оценка на наличните човешки ресурси на общинска територия, установяване на липсващите ресурси и възможностите за тяхното набавяне. За да се направи най-точен анализ, който отразява съществуващото състояние и потенциал за изграждане на местен капацитет е използван сравнителен анализ между община Две могили и съседната на нея и сходна, като характеристики община Борово.

Първоначални проучвания на възможностите за изграждане на местен капацитет. Анализ на събраните данни от провеждането на два вида анкетни проучвания на територията на община Две могили и Борово.

Представителите на заинтересованите страни в проект “ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили” са целевите групи, които са обект на въздействие по проекта – представители на местната власт, представители на бизнеса, НПО, граждани.

ДУ “Ефизиа” ЕООД проведе базови анкетни проучвания с цел изследване мнението и нагласите на заинтересованите страни, относно процеса на планиране на местното икономическо развитие. Проучванията бяха осъществени от подизпълнител “Финистра” АД чрез наети за целта анкетъори, които анкетираха представителите на местната власт, бизнеса и НПО, съгласно идентифицирания и формиран капацитет за МИР (виж приложен списък).

Целта, която си постави ДУ чрез провеждането на базовите проучвания бе да намери отговор на следните въпроси:

- Кой са конкретните представители на заинтересованите страни в общините Борово и Две могили?
- Какво искат да постигнат в общината и какви са техните очаквания?
- Съвпадат ли очакванията на заинтересованите страни и заложените цели и приоритети на 2-те общини?
- Може ли да бъде оценен конкретният принос на всяка заинтересована страна към процеса за развитие на общината?

Получените конкретни отговори формират средствата за взаимодействие между общинските цели и интересите на местните общности.

1. Методика на провеждане на базовите проучвания от ДУ

- Събрани бяха два вида данни “твърди” и “меки”. “Твърдите” са количествени данни, които подлежат на математическа и статистическа обработка – социо-демографски (пол, местоживееене, възраст, образование, професия, представлявана организация на анкетирания). “Меки” данни, които са по-скоро

абстрактни и характеризират нагласите, отношението и очакванията на прдставителите на местната власт, бизнеса и НПО.

Данните бяха събрани в резултат на проведено първично и вторично проучване в общините Борово и Две могили бенефициенти по проекта.

Първичното проучване генерира информация в резултат на проведените анкети и в резултат на проведените работни срещи с местната власт, бизнеса и НПО.

Вторичното проучване доведе до набавяне на информация необходима за анализа от официално изискани източници – общински планове, стратегии, официална статистическа информация, получена от НСИ, Регионално представителство на БНБ гр. Русе, бизнес справочници, бюлетини, реализирани предходни проекти на територията на общината и др.

- *Определени изисквания, които си постави ДУ за ефективност на информацията, която събира:*

- актуалност, пълнота и представителност на данните
- достоверност и точност (общ брой анкетиращи 60 души)
- консистентност на информацията (всеки зададен въпрос има пряка връзка с ПМИР)

2. Обработка на данните

Количествени данни

Общ брой анкетиращи	60
Пол	30 мъже, 30 жени
Възраст	25 от 23 до 30 години 15 от 30 до 45 години 20 от 45 до 60 години
Образование	35 висше 25 средно
Професия	10 местна администрация 45 бизнес професии (инженери, икономисти и др.) 5 др. професии
Представявани организации	10 от тях представители на общината 48 от тях представители на бизнеса 2 представители на НПО

Информацията за населението в общината представлява основа за изясняване на демографския профил на района, неговите социални потребности и сегашните и бъдещите тенденции. Налице е в общините Две могили, Борово отрицателен естествен прираст и миграция на населението

към големите областни градове или дори извън областта и региона за планиране, както и в чужбина.

По-подробните демографски данни, получени от официално публикуваната статистика помагат за по-задълбоченото изясняване на факторите, които имат значение за местната икономика (например съотношение между мъжете и жените, профил на заетостта, образователни характеристики, наличие на човешки ресурси и умения) в общините Две могили, Борово се забелязва висок процент на безработица над средната за страната, въпреки тенденцията на намаление в последните няколко години, като предимно съотношението е по-голям дял безработни жени и преобладаващ дял на безработните на възраст до 29 години.

Образователното ниво на хората в тези общини е значително по-ниско от средното за страната и това е един от бележите, който ги определя в класификацията на “изостанали селски райони”.

Липсата на достатъчно добре развита комуникационна и информационна инфраструктура в анализиранияте общини, също допринася за ниското образователно и квалификационно ниво на жителите, а оттам и проблемите с намиране на работа.

“Меки” данни събрани от представители на местната власт

На въпроса **“Познавате ли най-общо” практиката за планиране във Вашата община (Кой взема решения; с кого и как ги съгласува; в каква перспектива се планира?)**.

87 % от анкетираните отговаря “Да, запознат съм напълно”, което говори за компетентност на местната администрация и наличие на базов капацитет за местно икономическо развитие. Разбира се, при анализ и на информацията получена от работни срещи с местната администрация става ясно, че съществува дефицит на кадри, но тази тенденция най-явно е изразена в малките общини – Борово, Две могили, където повечето служители на местната администрация са “пътуващи” от областните градове и при намиране на по-подходяща работа по местоживееене те напускат работните си места.

От много важно значение е въпроса **“Формулирайте 3-те най-съществени проблема на Вашата община”**.

Оказва се, че най-важните проблеми на малките селски общини – Две могили, Боровоса: ниският жизнен стандарт на живот, безработица, лоша инфраструктура, липса на диверсификация на икономиката и нисък инвеститорски интерес от страна на чуждестранни и местни инвеститори.

“Кой са секторите, които Вашата община е определила, като приоритетни за развитие?” е следващият въпрос, на който анкетираните дадоха почти единодушни отговори.

За “селските общини”, с най-голям приоритет за развитие се поставя на секторите, селско стопанство, преработваща промишленост, търговия, услуги. Характерно за общините Две могили и Борово е и поставения акцент върху развитието на туризма, текстилната промишленост и отчасти индустрията.

Единодушно е мнението на анкетираните от всичките 5 общини, че е необходимо изграждане на капацитет за МИР и че за постигането на добри резултати в местното самоуправление, то трябва да използва подхода “отдолу-нагоре” за планиране и управление и трябва да участват активно и местните общности.

На въпроса **“Какви проекти трябва да се подготвят и реализират на територията на Вашата община”**, бяха дадени различни отговори, като най-често преобладаващите са: проекти за намаляване на безработицата и разкриване на нови работни места; проекти за

повишаване образованието и квалификацията на населението; инфраструктурни проекти; еко проекти и проекти в областта на развитието на туризма.

Доста разнородни са отговорите на анкетираните на въпроса **“До каква степен вярвате, че услугите по планиране на МИР допринасят за развитието на Вашата община?”**.

2-те общини Две могили, Борово считат, че ПМИР ще им е от полза в “средно-висока степен”.

“Меки” данни събрани от представители на бизнеса и НПО

На основа на разработена анкета за изследване нагласите на бизнеса и проведени работни срещи и семинари между ДУ, подизпълнителя и местни фирми, могат да се формулират редица изводи, относно ефективното сътрудничество и комуникация между бизнеса и местната власт.

Най-общо целта на ДУ е събирането и анализа на следната информация:

- Информацията за икономическата бизнес среда изяснява как мерките и дейностите на общината подпомагат или възпрепятстват развитието на фирмите
- Разкриване причините за успеха или провала на фирмите; видовете фирми, които съществуват на територията на общините Две могили и Борово бенефициенти и причините за това
- Какъв бизнес климат създават общинатите за развитието на съществуващите фирми и новосъздадените такива
- Разкриване обхвата на местната нормативна уредба, която има влияние върху фирмите и разходите за тяхната стопанска дейност (редица инвестиционни решения се основават на разходите за стопанската дейност на местно равнище и в някои общини времето и средствата, необходими за създаване на ново предприятие, са по-големи, отколкото в други)

Инициативата на ДУ за проучване на бизнес климата е реализирана с цел:

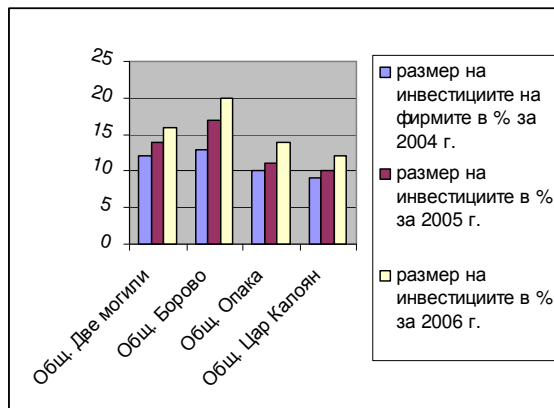
1. изясняване на удовлетвореността и мнението на местните фирми относно подобряването на мерките и дейностите, които влияят върху икономическата среда.
2. да събере данни за отделните предприятия/ фирми – кога са създадени, брой на работниците и служителите, производство, износ, промяна в инвестициите им и др.
3. да установи какво е мнението на бизнеса за силните страни, слабостите, възможностите и заплахите в общината.
4. да разкрие проблемите на фирмите във взаимодействието им с общината, като местен орган на управление.
5. да провери какви са потребностите на фирмите и с какви идеи могат да допринесат те за МИР.

Средно 42 % от анкетираните представители на бизнеса в общините Борово и Две могили дават задоволителна оценка от 3 възможни алтернативи (дорба, задоволителна, лоша) на бизнес климата в тези 2 общини.

На въпросите **“Как се изменя обема на направените инвестиции от Вашата фирма през последните 3 години?”** и **“От какво зависят инвестиционните Ви намерения?”**,

Инвестициите на бизнес представителите от общините Две могили, Борово, Опака, Цар Калоян, като цяло нарастват, но с по-ниски темпове (виж графиката).

Оценката, относно сътрудничеството и комуникацията между общината и местния бизнес е средно 3 или 4 (от предложената скала 1----2---3---4---5---6) и за общините Борово и Две могили. Изводите, които могат да се направят на тази база е, че е необходимо да се “скъси дистанцията” между местната власт и бизнеса и да се разработят форми за ефективна комуникация и сътрудничество.

На въпроса **“Какви канали за ефективна комуникация и сътрудничество между местната власт и бизнеса считате, че трябва да се изградят”**, анкетираните представители на бизнеса и от 5 общини са единодушни и изброяват следното:

- Бизнес центрове, където има служители на общината, които приемат вашите оплаквания, предложения, и мнения и които отговарят на вашите въпроси в рамките на определен период от време, който е определен предварително.
- Периодични информационни срещи между бизнеса и представители от общината, които включват представители на местната власт на високо ниво, където се обсъжда предварително подготвена адженда с проблеми посочени от представители на бизнеса, и където се обсъждат директно лице в лице зададените въпроси.
- Публично-частни партньорства
- Бизнес портали
- Панаири, или конгресен център, в който, в продължение на цялата година да има изложения за различните индустрии

3. Изграждане на местен капацитет за планиране на местно икономическо развитие .Анализ с препоръки за приоритетите и мерките за развитие на местната икономика и анализиране на потенциала и възможностите за привличане на инвестиции в община Борово. Предложения за проекти

Този анализ осигурява възможност на представителите на местната власт и гражданите на общината в максимална степен да се възползват от оценката на потенциала за икономически растеж, заетост, привличане на инвестиции и инвеститори.

I. Цел на планирането на местното икономическо развитие на община Борово

Целта на Плана за местно икономическо развитие е да идентифицира мерките, необходими за успешното постигане на приоритетните цели за развитие на община Борово, свързани с използване на наличния икономически потенциал на природния, производствения и човешкия капитал.

Настоящият документ е разработен на база извършени задълбочени първоначални проучвания на местния капацитет на развитие на общината и следва да бъде разглеждан като секторен стратегически документ, допълващ действащия План за развитие на община Борово за периода 2007-2013.

Формулираните в настоящия документ визия и приоритети фокусират вниманието на вече определените в Общинския план стратегически приоритети и цели.

По системата от социално-икономически показатели, регламентирана от Закона за регионално развитие (ЗРР) за определяне вида на РЦВ, община Борово попада в категорията изостанали селски райони, както има и някои характеристики на изостанал граничен район.

Т. като общината носи всички характеристики на изостанал селски район, е важно ОПР и всички останали стратегии за развитие да са съобразени с целите, записани в Националната стратегия за развитие на изостаналите селски райони, а именно:

“ Специфичните цели на регионалната политика за изостаналите райони са: създаване на производствена заетост, развитие на устойчива стопанска дейност и постигане на икономически растеж, изграждане на основната техническа инфраструктура за нуждите на икономическото развитие, подобрен достъп до социалната инфраструктура /образование, здравеопазване, професионална квалификация на работната сила и осигуряване услуги за развитие на икономиката /, стабилизиране на малките градове в селска местност “.

“ Специфичните цели на политиката на регионално развитие по отношение на селските райони са: развитие на жизнен селскостопански сектор, диверсификация на структурата на икономиката, съобразена с местния потенциал, създаване на алтернативни източници на заетост и доходи, стабилизиране на демографското и селищното развитие, опазване /съхраняване/ на специфичното природно и културно наследство.

ПРИОРИТЕТ 1: Инвестиране в иновации и развитие на човешките ресурси в съответствие с потребностите на местния бизнес и селското стопанство.

Мерки

1. Изграждане на информационна система и интернет-покритие в цялата община.

2. Подобряване информационното осигуряване на местния бизнес и земеделските стопани за европейските стандарти.
3. Създаване на условия за подкрепа на предприемачеството в съставните села на общината.
4. Развитие на алтернативно и биологично земеделие в общината.
5. Прилагане на европейската система за непрекъснато обучение и адаптиране на професионалното образование към потребностите на общинската икономика.
6. Осигуряване на условия за възстановяване на традиционни за общината селскостопански дейности и разкриване на нови / лозарство, овощарство, зеленчукопроизводство, билкарство, пчеларство, рибовъдство и преработвателни дейности.
7. Пълноценно използване на културно-историческото наследство като ресурс за общинската икономика.
8. Ефективно оползотворяване на р. Дунав като ресурс за развитие на поливното земеделие, туризъм, рибовъдство и риболов.

ПРИОРИТЕТ 2: Повишаване качеството на живот на населението в общината

Мерки

1. Обновяване на базовата инфраструктура в общината и подобряване на жизнената и околната среда.
2. Подобряване на транспортната инфраструктура в общината.
3. Доизграждане на канализационната мрежа в гр. Борово.
4. Газифициране на гр. Борово.
5. Преструктуриране на учебно-възпитателните заведения в общината чрез окрупняването им, подобряване на МТБ и повишаване квалификацията на учителските кадри.
6. Генериране на нова заетост и осигуряване здравословни условия на труд.

ПРИОРИТЕТ 3: Интензивно сътрудничество между съседни общини в рамките на областта и ТГС с Р. Румъния за решаване на общи социално-икономически проблеми

Мерки

1. Инициране на проекти с надобщинско значение.
2. Решаване на общи или идентични проблеми на общината и съседните погранични райони чрез ТГС.
3. Непрекъснато повишаване информираността, образователното равнище и квалификацията на кадрите в общинската и кметските администрации за съвременното им и адекватно реагиране на изискванията, произтичащи от евроинтеграционните процеси.
4. Насърчаване активността на бизнеса, земеделските производители и гражданския сектор за участие в процесите на формулиране и прилагане на политиката за социално-икономическо развитие на общината.

Формулирането на приоритети и цели за развитие на общината е необходимо, за да може да се регулира стопанската и жизнената дейност в община Борово. Оттук произтича и необходимостта от регулиране и направление на икономическите, социалните и демографските процеси в определената насока съгласно предварително формулираните приоритети и цели.

Планирането на местното икономическо развитие и следването на конкретна икономическа политика в общината, трябва да се разглежда, като съвкупност от **икономически, законодателни и административни мероприятия и действия**, осъществявани от местните и държавните органи на управление.

Икономически дейности – те са в пряка зависимост от размера на инвестициите в община Две могили и финансовото състояние на общината. На база инвестиции и финансово общинско състояние се определят възможностите за разработване и реализиране на проекти свързани с постигането на гореизброените заложен приоритети и цели за развитие на общината.

Община Борово има няколко разработени проекта, чиято реализация е обвързана с участието на съседни общини.

1. Разработен е проект “ Модел за изграждане на мрежа “Европейско бъдеще за България” в малки общини”. Водеща община е Борово и партньори съседните общини Бяла и Две могили, както и Асоциацията за регионално развитие на област Русе. Проектът кандидатства за финансиране пред Делегацията на Европейската комисия в България.
2. Проект за изграждане на регионално депо за ТБО. Партньори са съседните на Борово общини Бяла, Ценово и Две могили, както и по-отдалечените териториално Опака и Полски Тръмбеш. Изграден е координационен съвет . Проектът кандидатства за финансиране пред ПУДООС.
3. В изпълнение целите на ОПР на община Борово и в съответствие с Областния план, е необходимо **да се възстановят пристанищните съоръжения в участъка между с. Батин /община Борово/ и с. Кривина /община Ценово/ по река Дунав**. Предстои разработването на идеен проект, съгласуван между общините Борово и Ценово.

Законодателни дейности – свързани са със законодателната основа на ниво държава и с които общината, като административно-териториална единица трябва да отчита. Например изготвените общински планове и стратегии за развитие трябва да кореспондират с националните документи за регионално развитие.

Административни дейности – включват нормативните документи с регионално и локално значение.

Съвременното общество е пъстра мозайка от частни интереси, потребности, идеи, вярвания и т.н., естествени за хората и групите в модерната епоха. При сходство в интересите си, гражданите се обединяват в най-различни общности: професионални и трудови сдружения, културни институти, клубове, политически партии и др.. Така гражданското общество се определя като сфера на защитаващите публично своите частни интереси индивиди. Въпросните интереси обаче са не само частни, а имат и обществена значимост. **Белег за силна и активна местна общност са разнообразните социални движения, които участват пряко в планирането и управлението на местно ниво.**

На база изложените факти по-горе може да се формулират следните изводи за постигане на “ефективни административни дейности”:

- Община Борово трябва да е “отворена” към социалните общности (НПО, граждански движения, представители на бизнеса, земеделски производители и др.) и да им предоставя възможност за пряко участие в местното самоуправление.

- Община Борово трябва да продължи стартираната инициатива за работа по проекти в “мрежа” и с други съседни или сходни по развитие и облик на нея общини – Две могили, Опака, Ценово, Бяла и др..

Защо е необходимо създаването на мрежи и работата на общините в мрежи?

- Обмен на опит
- Разпространение и споделяне на добри практики между “обмрежените общини”
- Достъп до по-голям обем информация и взаимно обучение
- Създаване на условия за съвместни дейности
- Създаване на съвместни проекти, в ползва за развитието на общините участници в мрежата и използване на ограничените финансови ресурси на общините.

II. Индикатори за постигане на устойчиво местно икономическо развитие

Общината разполага с достатъчен производствен потенциал и неизползвани възможности за промяна на негативните тенденции в развитието на местната икономика. Към този потенциал се отнасят:

- наличие на общинска собственост в движимо и недвижимо имущество;
- наличие на свободна работна ръка, особено в селата;
- непокрити пазарни ниши;
- политиката на общината, която е насочена към непрекъснато търсене и привличане на инвеститори; Борово е в Националния списък на общините, в които, съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане, се предвиждат данъчни облекчения за фирмите, инвестиращи в тях. Преференциите важат за лица, извършващи производствена дейност, включително производство на ишлема и за земеделски производители - ЮЛ за непреработена растителна и животинска продукция, в т.ч. от пчеларство, бубарство, сладководно рибовъдство и оранжерийно производство /без декоративното/.

Основните елементи на успешното икономическо развитие са свързани с ефективното използване на наличните природни, производствени и човешки ресурси на местната общност. *Чрез повишаване на производителността на труда чрез подкрепа на работещите предприятия и привличането на нови се постига нарастване на работните места в местната икономика и увеличаване на доходите, които работещите получават.* Нарастването на индивидуалните доходи, обаче, зависи както от повишаване на производителността на фирмите, така и от подобряване квалификацията на самите работници.

Устойчивата и успешна е тази местна икономика, която е изградена върху разнообразни икономически сектори, предлага възможност за реализация на специалисти от различни сфери и предоставя възможности за обучение и квалификация. Добре работещата местна икономика се базира на наличието на достатъчно и с необходимото качество земя и сгради, които като основни материални активи подкрепят икономическия просперитет и

промени. Проспериращата икономика, също така, се характеризира с динамично нарастване на работните места и стартиране на нови фирми.

Избраната стратегия за подкрепа на местното икономическо развитие на община Борово трябва да осигурява възможности за икономически и инфраструктурни връзки с регионалните и национални стратегии за развитие.

III. Описание на съществуващата ситуация на община Борово. Формиране на капацитет за изграждане на местно икономическо развитие(МИР)

Систематизиране на общинските ресурси за формиране капацитет на МИР

* Класификацията на ресурсите е изготвена на база събрана "твърда информация" – от общинските планове и стратегии за развитие на община Борово за програмния период 2007 – 2013 г. и събраната "мека информация" чрез изследване мнението на представители на местната власт, представители на бизнеса, браншови съюзи, НПО организации, граждани.

Видове ресурси	Наличност в община Две могили
❖ Физически ресурси и тяхното управление	<p>- Географско положение – стратегическо г. положение; разположена в Русенска област, наличие на транспортни връзки (ж.п., шосейни) с всички населени места в общината, както и със съседни на нея общини Бяла, Две могили, Ценово и областния център – гр. Русе</p> <p>- Природни ресурси – равнинно-хълмист релеф, подходящ за развитие на земеделие, високо количество на обработваема земя, умерено-континентален климат, наличие на водни ресурси – (реки, язовири, излаз на река Дунав) и изградена водоснабдителна инфраструктура, богата растителност и преобладаващи горски масиви, богат животински свят, красива и екологично чиста природа подходяща за развитието на туризъм.</p>
❖ Човешки ресурси	- Население – 7 223 души по данни на ТСБ-Русе за 2005 г., налице е отрицателен естествен прираст, сравнително благоприятна възрастова структура. Тенденцията в последните години е благоприятна, налице е увеличаване дялът на населението в трудоспособна възраст.

	<p><i>Преобладава населението от българската етническа група, но като цяло общината се характеризира, като район с висока концентрация на етнически малцинства – 34 % от населението в общината, с 10% повече от средното за страната.</i></p> <p><i>- Заетост – община Борово се характеризира с най-висок дял заети в индустрията (леката промишленост и ХВП) – 44.57 %, търговия и услуги – 34.09 %, аграрния сектор – 21.32 %.</i></p> <p><i>Този факти говорят, че на територията на община Борово няма високо равнище безработица. Индустрията (леката промишленост) в общината създава дори работни места за част от населението на община Две могили. Наблюдава се мобилност на работната сила между двете общини. Тенденцията е това движение да стане по-интензивно при достигането на задоволителни нива на диверсификация на местните икономики на 2 общини.</i></p>
<p>❖ Икономически ресурси и работни места по икономически сектори</p>	<p><i>- Селско стопанство – Община Борово е селскостопански район. Структуроопределящо за растениевъдството е зърнопроизводството. Общата обработваема площ е 127 844 дка.</i></p> <p><i>- Производствен сектор – не диверсифициран; сравнително развита е леката и ХВП промишленост с преобладаващ дял на малките предприятия и фирми със заети до 50 души. Повечето от фирмите работят в град Борово. В съставните села няма разкрити производства, което неблагоприятна тенденция, към която трябва да бъдат предприети конкретни мерки за предотвратяването ѝ.</i></p>
<p>❖ Чуждестранни и местни инвеститори на територията на общината</p>	<p><i>Чуждестранни инвеститори – липса на преки чуждестранни инвестиции и особена такива “на зелено”.</i></p> <p><i>Местни инвеститори – малки местни фирми с ограничен капитал, предимно ЕТ, неконкурентни и устийчиви в съвременните пазарни условия,</i></p>

	<p><i>генериращи нисък доход и застрашени от фалити.</i></p> <p><i>Налице е липса на устойчива инвестиционна политика за насърчаване на инвестициите в община Борово. Общината има възможност за привличане на външни инвестиции в производствения сектор, т. като има изградена базова инфраструктура (общинска собственост, която може да бъде продадена и др. атрактивни обекти за инвестиции в общината). По този начин ще се създадат условия за диференциация на общинската икономика и привличане на свежи капитали.</i></p>
<p>❖ Култура и идентичност</p>	<p><i>Историческо културно наследство и природни забележителности – изключително богата на културни и природни забележителности.</i></p> <p><i>Общината е включена в Националния списък на общините с потенциал за развитие на туризма.</i></p> <p><i>Наличието на културни и природни ресурси определя община Борово, като община с висок потенциал за развитие на исторически, селски и развлекателен туризъм.</i></p> <p><i>Необходимо е изграждане на местен капацитет от общинската власт, която да работи за постигане на стратегическа цел на общината – “Устойчиво развитие на туризма на територията на общината и утвърждаването му като приоритетен отрасъл”.</i></p> <p><i>Разработването на печеливши проекти в туризма за кандидатстване по Евро фондове и привличане на чуждестранни и местни инвестиции са неизменна част от дейностите, които общината трябва да осъществи за да постигне резултати в развитието на туризма.</i></p>
<p>❖ Степен на самоуправление и демокрация</p>	<p><i>Управлението на община Борово се извършва от кмета на общината и общинска администрация, като степента на самоуправление и демокрация се определя съгласно от общински устройствени правилници, наредби, законът за местното самоуправление и местната администрация и др. закони и разпоредби.</i></p>

❖ Външни връзки на общината	<i>Община Борово си сътрудничи с всички на нея съседни общини – Бяла, Две могили, Ценово, Опака, община Русе и др.</i>
❖ <i>Достъп и предлагане на услуги за местното население</i>	<i>Необходимо е планирането и реализирането на дейности по формиране на Местния инициативна група на територията на общината или на територията на няколко общини по подхода Лидер. Лидер е механизъм чрез, който могат да мобилизират местните ресурси и да изградят партньорства между местните общности и общинската власт с цел създаване на работещи дългосрочни стратегии за развитие.</i>

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

I. Визия и стратегически цели за подкрепа на местното икономическо развитие на община Две могили:

ВИЗИЯ: Борово да стане една просперираща община, привлекателна за живеене, работа и отдих.

В съответствие с изведените в актуалния Общински план за развитие 2007- 2013 г. предизвикателства през местната икономика и в най-голяма степен, въз основа на анализа на данни от проведените специализирани анкетни проучвания, в средно и дългосрочен план са определени следните цели за икономическо развитие на община Борово:

1. Повишаване благосъстоянието на хората чрез повишаване на индивидуалните доходи и подобряване качеството на живот;
2. Промяна на съществуващата структура на пазара на труда чрез осигуряване на повече работни места за високо и средно образовани и квалифицирани специалисти;
3. Разтеж на икономиката в общината чрез инвестиции в иновации и човешки ресурси
4. Привличане на чуждестранни и местни инвестиции в промишлеността, селското стопанство и диверсификация на местната икономика чрез промотиране на наличните ресурси в общината – (изработване на инвестиционна и комуникационна стратегия на община Борово)
5. Балансирано използване на наличните природни ресурси и развитие на човешкия капитал;
6. Развитие на културния, селския и развлекателния туризъм;
7. Изграждане на МИГ и прилагане подхода “отдолу-нагоре” при местното самоуправление
8. Намаляване на вътрешнообщинските различия от типа “център-съставни села”, основно чрез подобряване на инфраструктурата и икономическата среда в селата;
9. Пълноценно използване на потенциала за сътрудничество в рамките на областта и трансграничния регион.

II. Приоритети за постигане на определените стратегически цели:

1. Използване в максимална степен на предимствата, произтичащи от природните и икономически характеристики на община Борово и възможностите за развитие на секторите, туризъм, индустрия, селско стопанство и преработвателна промишленост определени като конкурентоспособни сектори на общинската икономика;
2. Постигане на устойчиво развитие и икономически растеж чрез запазване и разширяване на дейността на работещите на територията на общината предприятия;
3. Създаване на условия за наличие на „икономически избор“ на хората, живеещи в общината чрез насърчаване за тяхната икономическа активност и подкрепа за социалната инфраструктура.

III. Подход за избор на мерки за осъществяване приоритетите на местното икономическо развитие

Подходът при определяне на мерките е основан на разбирането, че местната власт трябва в максимална степен да подкрепя икономическото развитие, но в същото време възможно най-малко да се намесва и използва регулативни инструменти в протичането на икономическите процеси.

Мерките, чрез които ще бъдат постигнати заложените приоритети са разработени в съответствие с предизвикателствата, стоящи пред местната икономика, а именно необходимостта от производството и предлагането на конкурентоспособни продукти както на българския, така и на европейския пазар; обновяване на производственото оборудване и прилагане на нови технологични решения в производството; повишаване на уменията за управление на бизнеса и пазарното ориентиране; задържане на квалифицираните специалисти и привличане на такива от съседни икономически центрове.

Като важна отправна точка за дефиниране на конкретни мерки и програми в този план послужиха факторите, определени от местния бизнес, които в най-голяма степен влияят негативно върху развитието на икономиката. Част от тези фактори са свързани със присъщи процеси и отношения, развиващи се в свободна пазарна икономика, и техният негативен ефект може да бъде преодолян чрез подкрепа на знанията и уменията на самите икономически субекти да се справят с предизвикателствата на пазара и управлението.

Други фактори, могат да бъдат повлияни в голяма степен от дейности на местната власт, присъщи ѝ, според нейните функции и отговорности. В най-голяма степен това са мерки, свързани с планиране, изграждане и поддръжка на техническата инфраструктура, осигуряване на качествено административно обслужване, благоприятен бизнес климат в общината и ефективно сътрудничество между местния бизнес и местната власт.

Мерките, също така, са разгледани и през призмата на осигуряване на финансов ресурс за тяхното изпълнение. След изготвено сравнение и анализ в разработената индикативна таблица към общинския план за развитие са отбелязани мерките, отговарящи на изискванията за получаване на финансиране от Структурните фондове. Друга част от мерките следва да бъдат финансирани от други източници като общинския бюджет, частно финансиране, както и прилагане принципа на **публично-частното партньорство** във всички случаи, в които това е финансово изгодно и публичните интереси са защитени в оптимална степен.

Мерките за подкрепа на икономическото развитие са избрани в съгласие с представения подход, както и в съответствие с определените стратегически цели и приоритети.

А. Мерки за подобряване на местния инвестиционен климат и привличане на инвестиции в общината

Ролята на властите за подкрепа на местния инвестиционен климат е пряко свързана с функциите и правомощията, с които те разполагат, съгласно нормативната база. В най голяма степен това се отнася до подобряване на администрирането на икономическите дейности, както и подобряване управлението на общинската и държавна собственост.

Това са и сферите, в които общината може директно да насочи конкретни усилия за създаване на благоприятни условия за развитие на бизнеса.

На първо място това се отнася до създаването на **стратегия за ефективно управление на общинска собственост**. Системата ще осигури възможност както на местните фирми, така и на потенциални чуждестранни инвеститори да получават актуална информация и да планират бъдещата си дейност по отношение местоположението и разширяването на производствените обекти.

Системата трябва да включва данни за статута на общинската собственост – публична или частна, устройствения статут и неговия потенциал на собствеността, показателите за устройство и застрояване (акотакова е предвидено), използване на собствеността по предназначение, както и икономически и финансов анализ на имотите.

Икономическия анализ включва оценка на ефективността на използване на собствеността, възможни икономически перспективи и законови процедури за тяхното осъществяване.

В голямата си част изводите от тези анализи трябва да бъдат публични, предвид нуждата на бизнеса да вземе информирано решение за установяване или развитие на дейност на територията на общината. Тази информация може да бъде представяна под формата на **портфолио на общинската собственост**, подходяща за развитие на икономическа дейност.

Необходимо е разработването на инвестиционен профил на община Борово, който с подходящо разработена маркетингова и комуникационна стратегия да промотира общината в България и др. страни с цел разкриване на възможностите за инвестиции през местни и чуждестранни инвеститори.

Като част от тази програма трябва да бъдат разглеждани и проекти, свързани с **рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови индустриални зони**. На територията на общината няма изградени индустриални зони на територията на община Борово, но има потенциал и базова инфраструктура за развитие на производството и промишлеността. Развитието в тази насока би наложило необходимостта от изграждането на индустриална зона и /или индустриални паркове. Тези проекти са свързани, както с управление на общински имоти (окрупняване, промени в устройствения статут и др.), така и с модернизиране на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, необходима за създаване на условия, отговарящи на изискванията на бизнеса.

Ограниченията, свързани с недостатъчни финансови ресурси, могат да бъдат преодоленни с прилагането на **подхода на публично-частните партньорства и използване на средства от Европейските фондове по програми ФАР, ИСПА и др.** На територията на община Борово няма сведения за изградени публично-частни партньорства. Важно е общината да насочи усилия в създаването на партньорства с бизнеса и др.

Публичността на системата за управление на общинската собственост ще окаже и важен ефект върху възприемането на целия процес на управление от страна на гражданите.

Важен елемент при управлението на общинската собственост е изграждане на **система за прозрачно възлагане на обществени поръчки** от страна на общинската администрация, както и изграждане на капацитет за осъществяване на публично-частни партньорства.

1. Мерки, свързани с привличане на преки външни и вътрешни инвестиции

Обосновка: Изборът на мерки е направен в съответствие с изводите и приоритетите на стратегията за насърчаване на инвестициите в Република България (2005-2010 г.). Основна цел е привличането на стратегически инвеститори, чиито основни икономически цели са достигането до нови пазари, максимизиране на икономии от мащаба и достъп до квалифицирана работна ръка или суровина.

По отношение на развитието на територията на община Борово, такива инвеститори и инвестиции трябва да бъдат привлечени в секторите текстилна, хранително-вкусова промишленост,

преработвателна промишленост, туризъм и индустриалното производство, което диференцира местната икономика.

Секторът „**Преработка на селскостопански продукти (преработвателна промишленост)**” е атрактивен за стратегически инвестиции с осигурения достъп до суровини, произведени на територията на община Борово. Чрез близостта си до границата с Румъния, както и с логистичните точки река Дунав и пристанище Дунав, общината предлага и достъп до нови пазари. Развитието на сектора ще позволи формиране на клъстер на база развитото селско стопанство в общината и др. общини от област Русе. Налице е работна сила, на която може да се осигури заетост в преработвателната промишленост, а именно безработните жени в общината и безработните от община Две могили, които формират най-голям процент от безработицата.

Развитието на **туризма** е свързано с осъществяване на значителни по размер и дълготрайност инвестиции в изграждане на леглова база, инфраструктура, разработване и най-вече реклама на характерен туристически продукт. На територията на община Борово има само един туристически обект – хижа “Брестовица” с капацитет 60 легла.

Макар общината да е в Националния списък на общините с потенциал за развитие на туризма, сегашното състояние на този отрасъл е крайно незадоволително. **Липсват и квалифицирани кадри както изпълнителски, така и мениджърски за работа в системата на туризма. Липсват и “атракции”, които биха привличали туристи в общината.** Това изисква партньорство между местната власт и потенциалните инвеститори, както при анализа на информацията и планирането, така и при реализиране на проектите с помощта на публично-частни партньорства или други общини партньори.

- **Мерки свързани с изграждане на имиджа на община Борово, като място за успешни дългосрочни инвестиции;**

Дейностите включват **реклама в общи бизнес или специфични за секторите туризъм, лека промишленост, селско стопанство, преработваща промишленост и индустриално производство средства за масова информация; участие на общината в международни/търговски изложения; осъществяване на общи инвестиционни/търговски мисии и общо информационни семинари; осигуряване на информация на интернет сайта на общината, видео материали; публикуване на брошури, реклама в специализирани издания, информационни бюлетени с актуални технически, икономически и финансови данни интересувачи потенциалните инвеститори.**

- **Генериране на инвестиции**

Дейностите включват **развитие на връзки с ключови инвеститори; провеждане на свързани със секторите инвеститорски форуми, семинари; специално разработени анализи и презентации за целеви инвеститори; целеви стимули като обучение на персонала, предоставяне на публична инфраструктура или земя за ползване.**

2. Мерки, свързани с подкрепа на инвестиционната активност на населението

Обосновка: Готовността на жителите на общината да стартират собствен бизнес може да окаже значителен положителен ефект в пазарни ниши, които не представляват интерес за външните инвеститори като алтернативното земеделие (отглеждане на билки, нетрадиционни трайни насаждения, ягоди, малини и др.) или алтернативния (селски, познавателен, развлекателен и екологичен туризъм), както и в сферата на търговията и услугите. В същото време

инвестиционната активност може да бъде използвана като показател за измерване доколко бизнес климата в общината се определя като благоприятен.

Резултатите от направените проучвания показват, че община Борово разполага с потенциал за развитие на предприемачеството и собствен бизнес, който може да бъде развит сред младите, квалифицирани хора до 29 години. Осъществяването на подобни мерки ще има двоен ефект върху състоянието на общината, осигурявайки както подкрепа за икономическия растеж, така и благоприятно влияние върху негативните демографски тенденции и отрицателния естествен прираст.

2.1 Мерки в подкрепа на младата предприемаческата инициативност

Предоставяне на информация от страна на общината и бюрото по труда на процедурите за стартиране на нов бизнес;

- Осигуряване на професионални консултации за управление на бизнеса и финансирането;
- Информирание и обучение за достъп до финансиране за стартиращ бизнес;
- Разработване на специализирани програми за стартиране на бизнес в сектора на туризма, алтернативното земеделие, търговията и услугите.
- Организиране на специализирани обучения за кадри в туризма, млади фермери и земеделски производители.

В. Мерки за осъществяване приоритетите на икономическо развитие

1. Мерки, свързани с подкрепа за запазване и разширяване на дейността на работещите на територията на общината предприятия

Обосновка: Тези мерки трябва да бъдат насочени в най-голяма степен към два типа дейности:

- Задържане на функциониращи предприятия, използване на базовата инфраструктура и развитие на модерно производство
- Подкрепа за постигане на значителен икономически ръст на работещите предприятия

Дейностите, свързани със задържане на местните фирми, са насочени в най-голяма степен към фирмите в сектора на производството, чието производство зависи не от налични на територията на общината или в близост суровини, а от наличието и качеството на работна ръка и благоприятни административни условия и условия за експлоатация на техническа или съпътстваща инфраструктура.

Необходимо е тези мерки да бъдат насочени на първо място към секторите:

- a) **туризъм** – с цел осигуряване подкрепа за направените инвестиции по отношение на съпътстващата обслужваща и развлекателна инфраструктура, обслужване и информационно осигуряване.
- b) **индустрия** – мерки подкрепящи развитието на леката и ХВП промишленост, индустриалното производство и др.
- c) **селско стопанство** – с цел осигуряване на синергия с предвидените мерки по привличане на преки инвестиции в сектора преработка на селскостопански продукти и суровини

Мерките, осигуряващи подкрепа за ускорено икономическо развитие трябва да бъдат насочени към осигуряване възможности за модернизиране на производството, за да бъде предложен на

продукт икономически рентабилен, с повече добавена стойност, който ще бъде конкурентен както на българския, така и европейския пазар.

Възможността за производство на продукти с висока добавена стойност изисква и участието на квалифицирани кадри в процеса на създаване. В същото време по-високото качество на продукта ще даде възможност за получаване на по-добра цена, което ще осигури и по-добро заплащане на заетия квалифициран персонал. По този начин ще бъде постигнат задържащ ефект по отношение на квалифицираните кадри в община Борово и ще се намали миграцията към областния център Русе и извън него.

2. Мерки, свързани с производствено обновяване и въвеждане на иновации и ноу-хау

- Подкрепа на инвестиции за модернизиране на производственото оборудване, вкл. нови технологии за производство и нови продукти, енергоспестяване, опазване на околната среда;
- Подкрепа за инвестиции за осигуряване съответствие със стандартите за безопасни и здравословни условия на труд;
- Подкрепа за подготовка на предложения за кандидатстване за финансиране от ЕФ, както и за управление на финансираните проекти;
- Информирание и подкрепа за прилагане на мерките от Националния план за развитие на селските райони и националната програма за развитие на селските райони, Оперативна програма “Конкурентноспособност”, грантови схеми “Конкурентноспособност” и др.

Ролята на местната власт е свързана с оптимизиране процеса на подготовка на местните предприятия чрез разпространение на информация, организиране на информационни дни и създаване на условия за увеличаване капацитета на фирмите от производствения сектор да подготвят необходимата проекта документация.

Последното е пряко свързано и с дейностите по осигуряване на достъпни консултации и експертна подкрепа за бизнеса чрез изграждане на консултантски бизнес център на територията на община Борово или изграждането на общ такъв, който да обслужва общините Борово и Две могили.

3. Мерки, свързани с нуждата от квалифицирани кадри

Най-висок е процентът на безработните без квалификация, малцинственото население населяващи селата в общината. Необходимо е да се предприемат дейности целящи:

- Осигуряване съответствие между нуждите на местните предприятия и образованието и квалификацията на работната ръка, което се получава в средните професионални

- училища на територията на общината и на област Русе и университета намиращ се в областния гр. Русе;
- Насърчаване и подпомагане предприятията да обучават и квалифицират наетия персонал;
  - обучение на безработните на компютърна и езикова грамотност;

IV. Връзка на стратегията за местно икономическо развитие с останалите програми

За разработването на Стратегията за МИР на община Борово са използвани:

- актуални данни и анализи на административната статистика за община Борово/ Териториално-статистическо бюро Русе;
- Действащи планове и стратегически документи за социално-икономическо развитие – план за развитие на община Борово, Стратегия за развитие на област Русе, Регионален план за развитие на СЦПР, Национален план за развитие на Република България 2007-2013 г., Национална стратегическа референтна рамка за програмен период 2007-2013 г.
- действащи национални секторни планове, програми и стратегии – Национален план за развитие на селските райони 2007-2013 г., Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г., Оперативна програма “Конкурентноспособност” 2007-2013 г.

V. Връзка на стратегията за местно икономическо развитие с Плана за развитие на община Борово за 2007 – 2013 г.

Разработената Стратегия за МИР изцяло е в съответствие с приоритетите, целите и мерките за развитие, заложи в Плана за развитие на община Борово.

Предназначението на стратегията е да бъде използвана от община Борово, като продължение и доразвиване на общинския план за развитие.

Стратегията е съобразена също и със специфичните условия и ресурсния потенциал и капацитет на развитие на община Борово.

VI. Описание на процеса по разработване на стратегията за местно икономическо развитие

1. Участващи партньори

Стратегията е разработена от екип от експерти на подизпълнител “Финистра” АД и участието на членовете на екипа на ДУ “Ефизиа” ЕООД, във връзка реализирането на проект “Планиране на местното икономическо развитие на 5 общини с координационен център община Две могили”.

2. Изготвяне (вътрешни, външни експерти)

Екипът от експерти, на който се възложи разработката пое всички ангажименти, свързани с разработването, обсъжданията, обобщенията, редактирането и корекциите на стратегията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ

Планът за развитие на Община Борово (2007-2013 г.) е изготвен на основата на пълен и задълбочен анализ на социално-икономическото развитие в общината, от който са изведени приоритети, цели и мерки за развитие, съответстващи на реалните потребности на общината.

Предмет на целенасочени действия трябва да са развитието на модерно и пазарно ориентирано селско стопанство; увеличаването на конкурентните предимства на общината с особен акцент върху повишаване на конкурентоспособността на икономиката, развитието на човешкия потенциал и преодоляването на вътрешните различия наред с намаляването на безработицата, развитието на икономическата, социалната и техническата инфраструктурата; опазването на околната среда и културното наследство; причличането на чуждестранни инвестиции за съживяване на икономиката, развитие на туризма. Всички те са заложи в стратегическата част на общинския план.

Съобразявайки се с Ръководството и методиката за предварителна оценка на програмни документи по структурните фондове на ЕС, екипът за оценка препоръчва:

1. Запазване на основната философия на плана и разработване по-детайлно на Увода, като се включи: съставът на екипа, разработил ОПР; резюмето на плана .
2. Редактиране на плана в оформлително отношение разместване на информацията от някои горе-изброени точки.
3. Включване на повече илюстриран материал – таблици, графики, схеми.
4. Изключително точно спазване на Методическите указания за разработване на общинските планове за развитие на МРРБ, в това число създаване на работни групи от експерти в съответната област, **с водене на протокол от заседанията на тези групи;**
5. Реална оценка на тенденциите и възможностите, като се заложи на развитие на конкурентните предимства на общината и пълното и целесъобразно оползотворяване на ресурсите ѝ;
6. Предвиждане и обучение за публично-частни партньорства – в Плана не се обръща почти никакво внимание на този важен аспект при постигането на заложените стратегически цели;
7. Включване на информация на елемент инвестиции в социо-икономическия анализ в ОПР
8. Разработване на детайлизирани SWOT анализи по елементи с оценка по петобалната система, както и обобщен SWOT анализ;

Идентифициране идеи за проекти: Устойчиво развитие на туризма в община Борово – Проектно резюме

Цел на проекта: Да насърчи устойчивото развитие на туризма в община Борово, посредством широко обществено участие в местното стратегическо планиране и привличане на инвестиции в туризма на територията на общината.

Целеви район:	Община Борово
Сектори:	туризъм – исторически, културен, селски
Срок на проекта:	3 години
Начало:	септември 2007 г.
Общ бюджет:	4 000,000 лева

ПОДХОДИ И МЕТОДИ НА АНАЛИЗ

България притежава богато биологично разнообразие и създаването на устойчив туристически продукт за СЦПР е истинско предизвикателство. Тя е на 3 място в Европа по биологично разнообразие. Страната ни има голям потенциал за развитие на туризма. При избора на идея за проекта са приложени следните основни подходи:

- ❖ **Екологично-икономическия подход**, при който критерии за оценка са свързани с ефективността на използването на природните ресурси в стопанската дейност и намаляване на негативното въздействие върху природната среда. всички инициативи да се насочат към създаване и развитие на жизнени стопански единици, като се намалят ограничителните фактори за оптимално развитие на туристическа дейност.
- ❖ **Социално-екологичен подход** – за изследване и оценка на елементите на природната среда с цел намиране на най-добри, благоприятни условия главно за отдиха на хората в системата на т. нар. „селски туризъм”. Този подход изисква съобразяването му с прилагане на методи за достигане на добри качества на природната среда при минимални разходи за устройство и минимално нарушаване на естествения характер на ландшафта. Туризмът да се развива, като в същото време се осигурява ефективна природозащита и опазване качествата на природните системи.
- ❖ **Социално-културен подход**, отчитащ влиянието на ползите и вредите за местното население при развитието на т. нар. селски туризъм, както и необходимостта за уважаване на местното население, когато в неговата среда се развива туристически бизнес. тус се има предвид връзката на туризма с жизнеспособността на местните услуги, съживяването на местните културни традиции, обичаи и занаяти и особено спиране на обезлюдяването на селата в региона. Чрез туризма да се създадат работни места за устойчиво осигуряване на заетост на местното население и повишаване качеството на социо-културната среда.
Трябва да е налице и обществено разбиране на гражданите за тяхната отговорност към природата, организирането на публични кампании за информиране и образование на обществеността, личностите на изборна длъжност и гражданските сдружения по отношение на значението и оценката на ландшафта и неговите компоненти.

I. Обосновка на проекта

Характеристика на географското положение и природните ресурси

Община Борово е разположена в началото на североизточната част на Дунавската равнина. На запад и на юг граничи с общините Ценово и Бяла, а на североизток и изток с общините Иваново и Две могили. На север достига до брега на р. Дунав при с. Батин и в българска акватория е втория по големина остров- Батин с възможности за развитие на лов и риболов.

Центърът на общината - гр. Борово, отстои на 50 км. югозападно от областния център - гр. Русе. Общината се състои от 7 населени места:
- гр. Борово - общински център;

Общината е разположена върху 245, 3 кв. км, което е малко повече от 0,222 % от територията на страната.

Релефът е равнинно-хълмист, което е подходящо за развитие на туризъм и земеделие и улеснява изграждането на транспортна и техническа инфраструктура. Териториите в близост до р. Дунав /част от землищата на селата Батин и Г. Абланово/ се характеризират с ниска заливна част, с високи подпочвени води и алувиално-ливадни почви / 3-4 м. над речното равнище / и с надзаливна част, образувана от кредни скали, покрити с лъос, с дълбоки подпочвени води и черни земни почви /над 60 м. височина/. В землището на гр. Борово се намира най-високата точка на Русенска област /289 м. над морското равнище/ .

Климатът е умерено континентален. Летните суховеи и недостатъчните валежи причиняват ерозия на почвата. Характерни за зимния сезон са силните североизточни ветрове, които нанасят поражения на посевите, създават транспортно-комуникационни и битови проблеми. За разлика от по-голямата част на Русенска област, чиято **растителност** е с бедно биоразнообразие, в община Борово растителността се характеризира със сравнително големи естествени горски масиви – преобладават иглолистни и смесени гори. Почвено-климатичните и екологичните условия в община Борово, предлагат благоприятни възможности за развитие на селския туризъм и за съчетаването му с културен и исторически туризъм по поречието на реките Дунав, Янтра, Русенски и Черни Лом.

Културно-историческо наследство: 1974 г. в землището на гр. Борово е открито сребърно тракийско съкровище от IV в. пр.н.е. То съдържа 5 позлатени съда с животински и човешки изображения, изработени по времето на тракийския цар Котис. Съхранява се в Националния исторически музей - София, а негово копие има в историческия музей в гр. Русе.

В землището на град Борово в началото на 90-те години е открита тракийската гробница /по данни на археолозите от Историческия музей в Русе, такива гробници има три на Балканския полуостров/. Със средства по програма "Красива България", в края на м. септември тя е преекспонирана в центъра на гр. Борово, **като идеята е изграждане на историко-етнографски комплекс, който ще включва още етнографска сбирка и православен параклис.**

Интерес представлява църквата в с. Брестовица. По време на Руско-Турската война там е бил разположен щабът на руската армия. В боевете при град Бяла загива братовчедът на руския цар Александър - Сергей Максимиланович, чиито кости са погребани под олатара на църквата. След края на войната, в знак на признателност към брестовичани, руският цар подарява 5 позлатени камбани, най-голямата от които е с неговото изображение. Намират се на църковната камбанария. В центъра на селото има паметник на Пирогов, където е бил разположен лазаретът.

На територията на община Борово има един туристически обект – хижа “Брестовица” с капацитет 60 легла, две зали и кухненски блок.

Макар общината да е в Националния списък на общините с потенциал за развитие на туризма, сегашното състояние на този отрасъл е крайно незадоволително. Освен гореспоменатата хижа, други туристически или хотелски обекти няма. Липсват и квалифицирани кадри както изпълнителски, така и мениджърски за работа в системата на туризма. Все още не са изградени и нужните “атракции”, които биха привличали туристи в общината.

II. Компоненти на проекта

Изграждане на базов капацитет за развитие на туризма:

1. Изграждане на туристически информационен център в община Борово
2. Изграждане на модерна леглова база, необходима за развитие на туризма (хотел, модернизиране на съществуващата хижа „Брестовица“)

III. Развитие на дейностите във времето

Групи дейности по компоненти:		2007	2008	2009
1.	<u>Изграждане на туристически информационен център в община Борово</u>			
	Преглед и обновяване на съществуващите общински стратегии за развитие на туризма			
	Постигане на обществено съгласие, относно приоритетите, пътищата и проектите за развитие на туризма в община Борово			
	Изпълнение на проект „Създаване на туристически информационен център на основата на публично-частно партньорство“			
	Обучение на квалифицирани кадри в областта на туризма чрез програми организирани съвместно общината, АЗ и БТ.			
2.	<u>Изграждане на модерна леглова база, необходима за развитие на туризма (хотел, модернизиране на съществуващата хижа „Брестовица“)</u>			
	Подпомагане от страна на общината на местните предприемачи за стартиране на туристически бизнес			
	Привличане на външни инвеститори в областта на туризма			

IV. Структура на управление на проекта

- Кмет на община Борово
- Общинска администрация
- Съществуващ бизнес
- Потенциални инвеститори
- НПО
- Браншови организации
- Съседни общини с потенциал за развитие на туризма – Иваново, Две могили с цел изграждане на туристически клъстер в дългосрочен план.

V. **Подход:** интервенции „отдолу-нагоре” според спецификата, потенциала и даденостите на община Борово и др. партньори по проекта.

III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПЛАН

4. Комуникационна стратегия, комуникационен план и изпълнение на проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили”

Комуникационна стратегия

В настоящия документ са описани основните стъпки за изработването и реализирането на комуникационна стратегия в подкрепа на икономическото развитие на общините бенефициенти – Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян и план за нейното осъществяване. Предложен е цялостен пакет от инициативи, предназначени за постигане на желаните резултати, представени в описанието на средата.

Основната роля на Комуникационната стратегия е подкрепата за изграждане имидж на общините, като активно и привлекателно място за развитие на формираните нагласи за ускоряване на икономическата активност.

В документа са представени описание на изискванията на средата по отношение изграждане на комуникации, както и обосновка на необходимостта от разработване на комуникационна стратегия, общата и конкретните комуникационни цели на стратегията, целевите аудитории и тяхната нужда от информация, предложения за комуникационен микс и основни стъпки за изпълнение на разработената комуникационна стратегия.

1. Комуникационната стратегия като средство за планиране и оценка

За да постигне желаните резултати, комуникационната стратегия се нуждае от фокус, който да и осигури механизъм за определяне на посока и цели. Този фокус следва да бъде осигурен чрез формулиране на **визия, мисия и цели на комуникационната стратегия**.

Визията представлява кратко и синтезирано изложение на намерението. Визията е онази формулировка, която определя причината за съществуването на стратегията, или общото определение на това, което искаме да постигнем.

Комуникационната стратегия за реализиране на конкретна кампания трябва да се подчинява на общите цели на комуникационната политика на общините бенефициенти. Тези цели са общи за текущите комуникационни дейности и съблюдаването им от страна на отделни тематични комуникационни кампании осигурява синергия на посланията, излъчвани от общинските структури.

Комуникационната стратегия е подчинена на преследваната цел, а именно **да се създаде база (стратегическа и организационна) за популяризиране на възможностите за икономическо и социално развитие на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян.**

В кампанията са използвани, както информация от проведените в първата фаза (а) Първоначални проучвания и изследване на местния икономически потенциал) на проекта документални проучвания, така и изводите от анализа на резултатите от проведените 2 вида анкетни проучвания на местната власт, бизнеса, НПО, браншовите организации и гражданите, които разкриват техните приоритети при вземане на бизнес решения и разбирането им за възможностите и силните страни на общините бенефициенти.

Определянето на целевите групи (аудитория) е важно, тъй като всяка група има собствени нужди и приоритети. Един добър начин за първична класификация на целевите групи е разделянето им на вътрешни и външни реципиенти.

Определянето на информационните нужди на целевите аудитории отчита състоянието на мненията и знанията на идентифицираните обществени групи по отношение на наличието на информация, необходима за вземане на бизнес решения, техните мнения и нагласи.

Стратегията се разработва с цел да послужи на развитието и поддържането на взаимоотношения на общините с външните инвеститори, бизнеса, който развива своята дейност на територията на общината, гражданите и техните сдружения; на осигуряването на информацията, необходима за постигане на информирано съгласие, идентифициране на възникващи проблеми, повишаване нивото на разбиране, генериране на подкрепа за инициативите и програмите за икономическо развитие, изясняване на съществени въпроси и очертаване на проблематични области.

2. Описание на средата, силните страни, потенциала и възможностите на общините бенефициенти по проекта

Средата, в която трябва да бъде реализирана комуникационната кампания в подкрепа на икономическото и социалното развитие на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян се характеризира със следните елементи:

- ❖ Висока популярност на община Русе като място, предлагащо атрактивни и уникални за страната условия за развитие на бизнес, стратегическо местоположение и наличие на удобен и евтин речен транспорт.
- ❖ Добра разпознаваемост на общините Борово, Две могили, Русе, като туристическа дестинация, предлагаща възможности за туризъм и почивка в среда на уникални екосистема и исторически забележителности.
- ❖ Присъствие на община Русе в медиите, свързано със стартиране на големи инвестиционни проекти в областта на индустрията и привличане на няколко чуждестранни инвеститора от клас "А".

- ❖ Голяма част от представителите на местния бизнес и гражданите оценяват, като положително икономическото състояние на община Русе и възможностите за нейното развитие.
- ❖ Като важни предпоставки за развитие на общините Борово, Две могили, Опака, Цар Калоян са посочени съживяването и развитието на индустрия, модерно селско стопанство и туризъм.
- ❖ Присъствие на 5-те общини бенефициенти активно в българското интернет пространство чрез специализирани страници и портали.

3. Защо е необходимата комуникационна стратегия на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян

Изведените в разработените 5 броя стратегии за местно икономическо развитие в етап б) Подробни изследвания на местни икономически потенциал на проекта мерки в подкрепа изграждане на имиджа на общините бенефициенти, като място за успешни дългосрочни инвестиции изискват изработване и прилагане на активна взаимнообвързана комуникационна кампания за представянето им, като атрактивна дестинация, предлагаща възможности за разнообразна икономическа активност.

Приоритетите на Общинските планове за развитие за периода 2007-2013 на 5-те общини също са свързани с подкрепа развитието на икономическите сектори, туризма, аграрния сектор и хранително-вкусовата промишленост.

- Представянето на уникалните природни и исторически забележителности следва да бъде развито и в посока възможности за обогатяване на формите на туризъм, вкл. информация за ограниченията в използване на този ресурс за комерсиални цели, предвид специалния му статут на защита от националното законодателство и принципите на устойчиво развитие.
- Представянето на възможностите за бизнес в общините пред външни инвеститори следва да бъде подчинено на единна идея за изграждане на имидж и ясна визия за желаните целеви инвеститори.
- Приемането на ясна рамка за комуникация и обратна връзка с местния бизнес ще изиграе решаваща роля за използване потенциала и разширяването на направените инвестиции, като по този начин ще капитализира предимствата по отношение на ангажираността с местната общност, които установилите се вече на територията на общините фирми притежават по отношение на външните инвеститори.
- Необходимо е и засилване на присъствието на дейността на местната власт, свързана с подготовката и изпълнението на проекти в подкрепа на обслужването на бизнеса, развитието на инфраструктурата и публично-частните партньорства.
- Активната комуникация на местната власт с гражданите ще допринесе за развитие на предприемаческия дух, стартиране на нови бизнес начинания и разкриване на допълнителни работни места.
- Необходимо е също добре обмислено и стратегическо планиране на общите комуникационни послания, които могат да бъдат изработени и осъществени съвместно общините бенефициенти, както по отношение развитието на туризма, така и на икономическата активност в селскостопанския сектор, индустрията и промишлеността.

4. Формулиране на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия трябва да максимизира нашите сили, да използва слабостите на конкурента и да извлича предимства от контекста. Стратегията е "Изкуство да се координират действията и да се маневрира, за да се постигне определена цел". Следователно, по време на една кампания всяко действие се предприема въз основа на решение, отговарящо на стратегия, която е изградена.

Основните въпроси, на които трябва да отговори една стратегия са:

- a) Кои? Това са отделните таргет групи (аудитория);
- b) Защо? Това са причините, поради които те ще предпочетат нашия продукт;
- c) Как? Това са тактическите действия, послания и техники;
- d) Кога? Това е времевият график за постигането на нашите цели;

5. Мисия и обща комуникационна цел на комуникационната стратегия

Мисия на Комуникационната стратегия в подкрепа на икономическото развитие на общините бенефициенти:

"Икономическо развитие – по-близо до бизнеса и социално развитие – по-близо до жителите."

Обща комуникационна цел на Комуникационната стратегия:

"Утвърждаване на представата за общините бенефициенти, като място, представящо благоприятни и конкурентни условия за инвестиции и икономическо развитие. Гарантиране на ясна разпознаваемост на действията на местната власт за привличане и грижа за инвестициите. Място предоставящо висок жизнен (социален) стандарт на живот на местното население."

Конкретни комуникационни цели

- Да предостави информация на външни инвеститори за конкурентните предимства на общините бенефициенти в секторите туризъм, селско стопанство и промишленост и за възможностите за инвестиции;

- Да осигури канали за комуникация между местната власт и потенциални нови инвеститори;
- Да спечели доверието на местния бизнес, че местната власт работи за преодоляване на съществуващите проблеми и че решенията се взимат, като се отчита мнението на бизнеса (прозрачност и осигуряване на равнопоставеност);
- Да изгради увереност у гражданите, че местната власт работи за осигуряване на бизнес климат в общината, който да благоприятства предприемачеството и стартирането на нов бизнес.

6. Период за осъществяване на Комуникационната стратегия

Представената Комуникационна стратегия е разработена за двугодишен период на осъществяване. Този избор произтича от преходния характер на периода 2008-2010 година по отношение на факта, че България се присъедини към ЕС, както и очакването на ЕК за натрупване на опит от общинската администрация през периода, който впоследствие да стане основа за формулиране на актуални комуникационни цели за осъществяване на мерките по устойчиво икономическо, социално и екологично развитие.

7. Целеви аудитории и определяне на информационните им нужди

Една ефективна комуникационна стратегия осъществява конкретните си цели чрез достигане до две основни целеви аудитории – **външна и вътрешна**.

Във външните целеви аудитории спадат:

- **Национална аудитория чрез национални електронни, печатни и интернет медии**
Информация насочена към инвеститори, потенциални туристи и др.

- **Национални власти (правителство, парламент)**

Изпълнителната власт и парламента чрез своите решения и подход на управление оказват пряко влияние върху общия инвестиционен и икономическо климат в страната.

Като целева аудитория на Комуникационната стратегия информационните им нужди се определят от необходимостта от актуална, коректна и навременно представена информация за възможни нужди и решения, които да подкрепят развитието на общинската икономика, готовността на конкретната общината да представи подготвени проекти за финансиране от национални и други публични фондове.

- **Бизнес – чуждестранни и български инвеститори, които да преместят част от съществуваща си икономическа дейност или да стартират нови инициативи в общинните бенефициенти**

Най-общо, чуждестранните инвеститори се нуждаят от повече информация, свързана с националното законодателство, с мястоположението на 5-те общини бенефициенти, общата икономическа картина на страната и др.

Информацията е необходима и в зависимост от атрактивните икономическите сектори, в които ще бъдат насочени усилията за привличане на инвеститори – туризъм, селско стопанство и преработваща индустрия, производствено, съобразено с целите на устойчивото развитие и опазването на околната среда.

- **Общински управи на съседни общини**

По отношение комуникацията със общинското управление на съседните общини е препоръчително е да се следват **принципите на работа в мрежа**, които се основават на свободен и многопосочен обмен на информация, идеи, различни от формалния процес на комуникация.

Да бъдат съгласувани евентуални съвместни действия, чрез което да бъдат правилно насочени посланията към потенциалните инвеститори като район, предоставящ значително по-големи възможности за инвестиции, от тези, с които всяка една от общините разполага, а също и с цел споделяне на ресурси и оптимизиране на тяхното използване.

Затова е добре да се ползва единна комуникационна стратегия или да има съгласуваност между отделните комуникационни стратегии на съседните общини.

Във вътрешната аудитория са включени:

- **Местен бизнес, бизнес организации, браншови организации, НПО**

Информацията, която би представлявала интерес за местния бизнес е свързана на първо място с планираните от местната власт мерки за подобряване на техническата и бизнес инфраструктура в общината, облекчаването на административното обслужване от страна на местната администрация, както и навременна информация за планираните проекти, за които ще бъде търсено финансиране от различни фондове. Така ще бъде подобрена и възможността за прилагане на ефективни публично-частни партньорства с участието на местния бизнес.

- **Гражданите на общините бенефициенти и гражданските организации**

Информацията тук трябва да бъде насочена в помощ на развитието и поддържането на взаимоотношения с гражданите и техните сдружения; на осигуряването на информацията, необходима за постигане на информирано съгласие.

- **Местни медии**

Местните медии функционират като комуникационен канал, но също и като активен участник в популяризиране на възможностите за икономическо развитие.

8. Теми, заложи в комуникационната стратегия

Основните приоритети и цели заложи в разработените стратегии за МИР на 5 общини бенефициенти, трябва да са и отделните теми на комуникационните кампании. Те трябва да бъдат структурирани и спрямо времето и ресурсите за тяхното изпълнение.

Например:

- “Развитие и модернизация на базовата инфраструктура – разтеж и инвестиции в една модерна инфраструктура и запазена природна среда”
- “Развитие на човешките ресурси и социалната инфраструктура”
- “Повишаване конкурентноспособността на местната икономика – уникалност, диференциация”
- “Имидж на общината – привлекателна за младежи; гарантираща работа и добро здравеопазване; образ на активно, заето и без вътрешни конфликти население”

- “Подобряване на селищната среда и развитието на селските райони” – да живееш на село е модно;
- “Териториално и трансгранично сътрудничество с Румъния – предпочитаният “съсед”;
- “Укрепване и развитие на административния капацитет – удобство, сигурност, надежност”;

9. Ключови послания

“Успешни бизнес инициативи”

“Предимството на първите”

“Местната власт - активен и надежден партньор на бизнеса”

План за изпълнение на комуникационната стратегия

ОБЩ ПРЕГЛЕД

I. КОМУНИКАЦИЯ НА ПРОЕКТ

Комуникацията на един проект е съществена част от неговото цялостно управление и включва, както външна, така и вътрешна комуникация. Фокусът на настоящата комуникационна стратегия е външната комуникация към партньори, бенефициенти, потенциални потребители и клиенти на услугата, която е обект на договора.

Планът за изпълнение на Комуникационната стратегия започва с формулиране на условията, в които ще се осъществи конкретната стратегия. Този анализ е необходим с цел да се вземе решение дали е необходимо да се направят поправки и адаптация на формулираната стратегия с оглед промяна в конкретната ситуация.

Планът трябва да е обвързан със следните параметри – време, обект и таргет групи; послания и ключови думи; инструментариум; организация и управление; мониторинг и оценка на резултата.

II. ЦЕЛИ НА КОМУНИКАЦИОННИЯ ПЛАН

Настоящият комуникационен план има 3 основни цели:

- **Промотиране на проекта**

Първата цел на комуникационния план е ориентирана към медиите, широката общественост и потенциалните партньори за мултиплициране на резултатите от проекта или прилагане на препоръките в него. Промоцията на проекта ще се проведе на местно ниво – общините, в които се изпълнява проекта (Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян). Промоцията е важна от гледна точка на това да демонстрира професионализма, доверието и създаването на добра основа за изпълнение на препоръките от изследването.

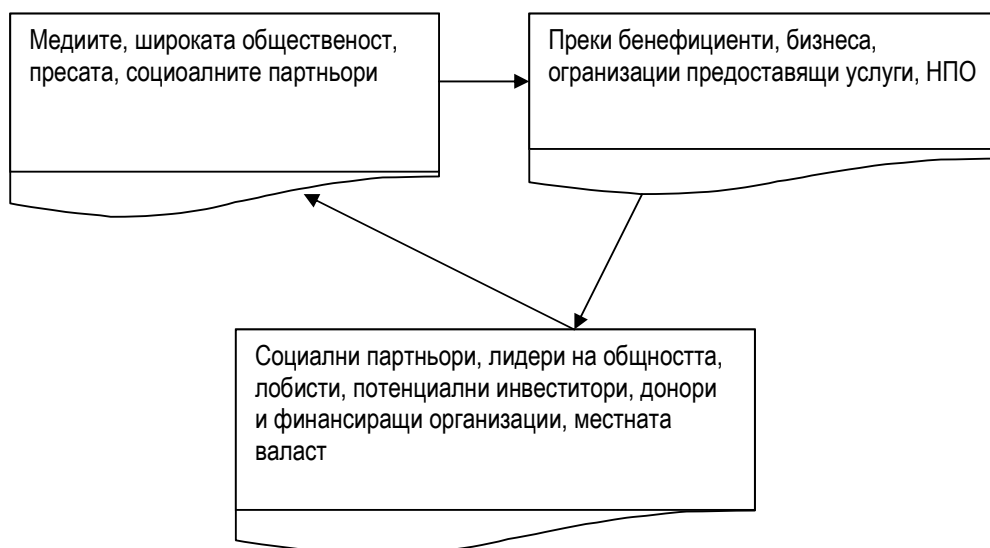
- **Промотиране и маркетинг на услугите по проекта**

Маркетингът на услугите е насочена към преките бенефициенти, бизнес общността, НПО, организациите, предоставящи услуги в сферата на бизнес развитието и други пряко заинтересовани страни, които ще ползват проучването и анализите изготвени по настоящия проект за планиране на бъдещи действия. В резултат на промоцията и маркетинга на услугите ще се постигне по-добра координация на интереси и заинтересовани страни при реализацията на инвестиционни проекти, които ще допринесат за оптималното използване на икономическия потенциал и реализацията на значими за общността проекти, които ще повишат заетостта на територията на общините бенефициенти.

- **Обществена подкрепа, публичност и застъпничество сред всички бенефициенти и заинтересовани страни по проекта**

Обществената подкрепа и реализация на препоръките от изследването и възприемането на модела за планиране и актуализиране за развитие на плановете за развитие на местната икономика и общност. Тази цел е пряко свързана с постигането на устойчивост на проекта и мултиплицирането на модела за планиране на МИР и резултатите от проекта в други общности.

III. ЦЕЛЕВА АУДИТОРИЯ / ТАРГЕТ ГРУПИ

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННИЯ ПЛАН на комуникационни план за месец април и май

СТЪПКИ	ЦЕЛ	МЕРКИ (КАК) – ЧРЕЗ <u>ИНФОРМАЦИОННА, ИМИДЖОВА И PR КАМПАНИЯ</u>	МАТЕРИАЛИ	АУДИТОРИЯ
Развитие и прилагане на комуникационния план	Да се представи и популяризира проекта,	- наименовани е на проекта; - цели на проекта;	- промоционални материали (брошури); - папки	широка общественост; медиите

	неговата идентичност и същина.	<ul style="list-style-type: none"> - лого на проекта; - фази на проектния цикъл; - организация изпълнител – ДУ - резултати от проекта 	<p>резултатите от проекта;</p> <ul style="list-style-type: none"> - прессъобщения; - промоционални материали 	
	Да представи на модела за планиране на местното икономическо развитие и услугата, която е извършена в полза на бенефициента	- идентифициране на точните хора, представител на целевата аудитория, които да пренесат посланието на проекта – преките бенефициенти, бизнес организациите и бизнес общността, НПО и др. пряко заинтересовани страни.	<ul style="list-style-type: none"> - дигитални, 1600 бр. информационни брошури; - 2 бр. Публикации в местната преса; - отразяване на резултатите от проекта в медиите; - изработване, дизайн и хостинг на интернет сайт. 	<p>преките бенефициенти; бизнес организации и бизнес общността; НПО; браншови организации и др. заинтересовани страни.</p>
	<p>Да изгради устойчиви партньорства, мрежи и групи за сътрудничество на местно ниво при изпълнението на препоръките от</p> <p>изследването и намирането на инвестиции за реализация на приоритетни за общините бенефициенти проекти.</p>	- Идентифициране на местни лидери, представители на различните кръгове, които вземат решения и участват във формирането на приоритети за развитие на общините бенефициенти и тяхната реализация	- Папки с част от изследването, представяща конкретните приоритети, мерки и потенциални източници на финансиране на тези приоритети и мерки	<ul style="list-style-type: none"> - Социални партньори; - Представители на донорски и финансиращи организации; - бизнес лидери